

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 9.

Lýsingarprisur fyri petittregul: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Týsdagin 12. mars 1940.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brevsaðvarnardeðum og skrivstovuni. Telf. 143.

14. arg.

Nú valið er yvirstaðið, trunka afturhaldsins flokkar seg saman móti
arbeiðara- og fiskimanna-
politikkinum!

**Sjeymannasjálvstýrið og stórbóndaflokkurin komnir
í ein bólk aftur?**

Oðilig var orrustan millum stórbóndaflokkinn og »sjeymannasjálvstýrið« framman undan valinum. Mangur maður væntaði, at hart mundi fara at standa á hvørji lykkju, tá ið teir komu at hera saman á tingi.

Men gakk! Sum spakastu heimalomb, háls um háls! Tað er eins og ein kennur ferðil av einum loyndum gráti teirra millum yvir, at teir ikki skuldu hava haft roykt friðarþpuna áðrenn formannsvalið í tinginum; tí høvdu teir gjørt tað, áttu teir hin kæra bankastjóra á formanspallinum. Men teir kunna troysta seg við, at »dagur verður aftur í vikur« — um eitt hálvt ár, tá fer at hera til. Tað verður so bara hetta stíva hálva árið, ið Kr. Djurhuus hevur gleðina at prýða formanspallin.

Vit javnaðarmenn eru bara fegnir yvir, at linjurnar verða klárar, og vit skulu royna at leggja orku okkara á at hjálpa fólki at fáa sjón fyri sannleikanum, at tað eru bert tveir vegir: javnaðarmannaleiðin ella afturhaldsmannaleiðin.

Sjeymannasjálvstýrið ella stórbóndaflokkur ella samband — tað er eins feitt. Tað er afturhald, tað er stórmannaverja, tað er ein heinleiðis — og óbeinleiðis stremban eftir at syndra ein málvisan politikk fyri at fylkja arbeiðara- og fiskimannastattina.

Hann, ið hevur høvi at fylgja teirri politisku manngongdini í Føroyum, hann veit hetta. Skattamál, jarðamál, social mál — teir eru í øllum hesum málum í einum leypi fnoði javnaðarmonnum.

Tað hevur verið athugaligt at bita merki í, hvussu rorandi samdir teir báðir afturhalds-sjálvstýrisflokkarnir hava verið í tingsetuni, ið nú er endað. Sjálf eitt so týðningarmikið mál sum mentaskúlamálið, ið menn sum Kallsoy og M. A. Jacobsen undan valinum vóru komnir á samt um við javnaðarmenn og sambandsmenn, hava stórbóndaflokksins bakstrevarar fingið sjeymannasjálvstýrisins

tingmenn at ganga saman við sær at spenna bein fyri. Hvar kundi hugsa sær hetta? Hvat siga ter veljarar, sum valdu hesar sjeymannasjálvstýrismenn í teirri trúgy, at teir fóru ikki at lata seg binda av stórbóndaflokks bakstrevi.

Men vit lova hesum báðum flokkum at vera teirra ónda samvitska, ið ikki gevur teim gríð og náðir at fremja ein niðurgongu politikk.

LØGTINGIÐ

kom saman týsdagin hin 5. mars fyri at velja nýggjar millumtinganevndir, nýggjan formann, næstformann, skrivara o. s. fr.

Tann størsti flokkurin eigur formannin; tí soleiðis sigur tingskipanin, og tann næststørsti flokkurin eigur næstformannin.

Tveir teir størstu flokkarnir velja so hvør sín skrivara.

Sambandið er tann størsti flokkurin og kjósaði K. Djurhuus, sýslumann til tingsins formann.

So kom næstformannsvalið og val av skrivarum. Men av tí at tveir flokkar, nevniliga javnaðarflokkurin og fólkaflokkurin, eru javnir á stóð, má lutakast fara fram um, hvør av hesum flokkum, ið skuldi eiga næstformann og annan skrivara.

Javnaðarflokkurin setti fram J. H. Danbjørg til næstformann og Jacob Nielsen til skrivara, meðan fólkaflokkurin setti fram Thorstein Petersen til næstformann og Poul Petersen til skrivara.

Við lutakasti um næstformannin varð javnaðarflokkurin við undirlutan men vann við lutakasti og fekk Jacob Nielsen valdan til skrivara, meðan fólkafloksmaðurin Thorstein Petersen er tingsins næstformaður.

Tær sakir, ið tingið hevur viðgjørt, eru mest slikar, sum vóru til viðgerðar í tingsetuni seinasta heyst og sum síðan tá hava verið hjá millumtinganevndum og so aftur nú eru lagdar fram fyri tingið við teim frágreiðingum, sum millumtinganevndirnar hava fingið til vegar.

Studentaskúlin.

Tann størsta sakin er um

studentaskúlan, sum nú er liðug frá tinginum og vónandi verður framd, soleiðis at fáatek børn fáa høvi til at kunna fáa studentaprógv her heima í Føroyum, við tað at tey fáa ókeypis laru og har umframt kostarhald á kostskúla annaðhvørt ókeypis ella heilt biligt.

Tað má tykjast logið, at heldur ikki eitt slikt mál kundi einmelt viðtakast á Føroya løgtingi. Tað er tíverri so, at enn sita menn á Føroya løgtingi, sum heldur vilja fremja politiskt klandur enn at fremja eitt mál, sum gevur fáatekum børnum sama rætt sum teim ríku at koma fram til hægri lærdóm.

Tokulúður á Akrabergi og viti á Sunnbiarhólmi.

Aftaná ta syrgiliga vanlukku, ið hendi uttanfyri Sunna — 8 av okkara beslu monnum fórust, villstir inn í brimið — var á hvørjum munn kravið um tokulúður á Akrabergi og viti á Sunnbiarhólmi.

Hetta málið er nú reist á tingi — og varð tað sjálvandi væl undirtikið av øllum flokkum.

Útróður frá Tovkussak.

Seks menn í Nolsoy biðja løgtingið veita teim garanti fyri eini minstavinnu uppá 200 kr. um mánaðin í part við útróður um veturin út frá Tovkussak í Grønlandi.

Um hetta mál var mikil orða-dráttur. Meðan nakrir tingmenn høvdu hug at garantera, so meintu aðrir útróður í Grønlandi um veturin ikki letur seg gera. Tað endaði tó við, at tingið garanteraði 6000 krónur og at tað skuldi biðja ríkisstýrið um heimild til slíkan útróður.

Forboð fyri at veiða havhestaugar.

Lógin er útlopin nú. Viðtikið varð at halda áfram við forboðnum.

Studningur til útróðarmenn í Grønlandi.

Hetta mál var reist av javnaðarmonnum.

Teir menn, ið seinasta ár róðu út í Grønlandi, hava tíverri lítil ella onga vinnu haft.

Javnaðarmenn hava tí lagt inn á ting at veita hesum monnum ein studning til lúsuppibaldið.

Tingmenn vóru samdir um, at her má gerast nakað, serliga vegna tess, at leigan av damparanum dykkaðist 30.000 krónur av tí, at kríggj brast á, meðan mennirnir vóru staddir í Grønlandi.

Bráføngls tokulóg viðv. jørd til velting.

Fyri at fáa øllum monnum jørd at velja í, meðan kríggj er, ætlaðu nakrir tingmenn at gera eina bráfønglslóg, sum veitti heimild til at ekspropriaera jørd, sjálvandi móti endurgjaldi.

Men hetta mál varð ikki framt. Har afturfómli verður heitt á bondur og jarðeigarar um frivilliga at lata ognarleys fólk fáa jørd at velja í.

Val av nevnd viðv. lunninadalóg.

Tingið samtykti at biðja ríkisstýrið um ikki at seta námmulógina (minulógina) í gildi aftur fyri Føroyar fyrrenn løgtingið hevur haft høvi til at viðgera málið.

Val av nevnd viðv. jarðalógini.

Hin føroyski Fólkaflokkurin bið tingið um at niðurseta eina millumtinganevnd av tingsmonnum og limum av Jarðamannafelagnum fyri at viðgera jarðalógina (jarðareformin) og framseta uppskot til broytn av lóginu fyri tingið í næstu tingsetni.

Málið varð beint í landsnevndina.

Telefonfelagsgjald í Sandoy.

Telefonfelagar í Sandoy biðja um niðursetan av telefonfelagsgjaldinum har í oynni vegna tess, at oyggin í langar tíðir hevur ligið við ongum sambandi við aðrar oyggjar. Hetta varð

Tá fólkið tók til rýmingar úr finsku býunum

Tá kríggj var um at bresta á, byrjaðu Finnendingar at flyta fólk, ið ikki avgjort máttu bliva verðandi, út úr teim størru býunum. Hetta rakti sjálvandi fyrst og fremst bornini. »Evakueringin« hevur síðani stútt farið fram, og í síðstu viku søgdu finsk tíðindi, at hitt síðsta barnið var flutt úr høvuðsstaðnum. Fyrirvarni Finnendinga í hesum fari hevur óivað bjargað mangum mannalivi, tí ikki hevur Russurin aftrað seg við at sent flogfór í túsuðtali inn yvir teir finsku býirnar fyri at oyða teir og drepa friðarfólk.

Ómanfyri standandi mynd er tikin ein rýmingardag í finska høvuðsstaðnum.